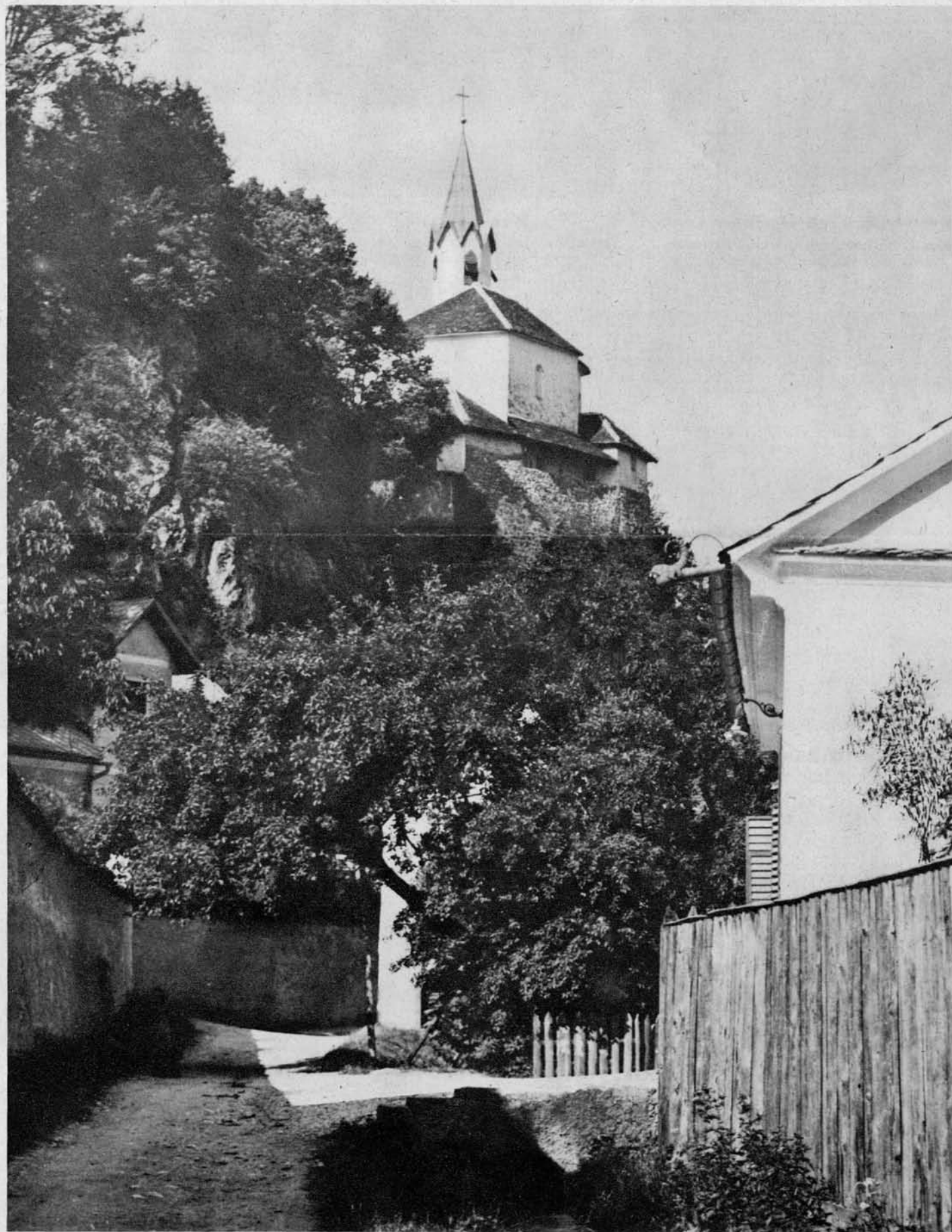

Ilustrirani **Slovenec**

Leto III ♦ Tedenska priloga „Slovenca“ z dne 8. maja 1927, števil. 104 ♦ Števil. 19

Znamenitosti slovenskih mest. Mali grad v Kamniku

Mali grad je trinadstropna cerkva v romanskem slogu in s freskami iz začetka XV. stoletja. Pravičica pripoveduje, da so jo postavili trije bratje-trojčki, duhovniki, ki so hoteli istočasno peti novo mašo. Z Malega gradu je diven razgled na vso kamniško okolico.

Dr. Fran Ogrin

vladni svetnik, okrajni glavar v Kamniku,
znan tudi kot juridičen pisatelj.

Ivan Lavrenčič

častni kanonik, župnik in dekan kamniški
ter bivši deželni poslanec.

Alojzij Praschniker

po čigar prizadevanju je bila zgrajena leta
1900. kamniška železnica in ki je ustanovil ne-
koč priljubljeno zdrav. kopališče v Kamniku.

Bistriška koča v Kamniški Bistrici

najlepše in najbolj priljubljeno izletišče iz Kamnika (Fot. J. Kunaver).

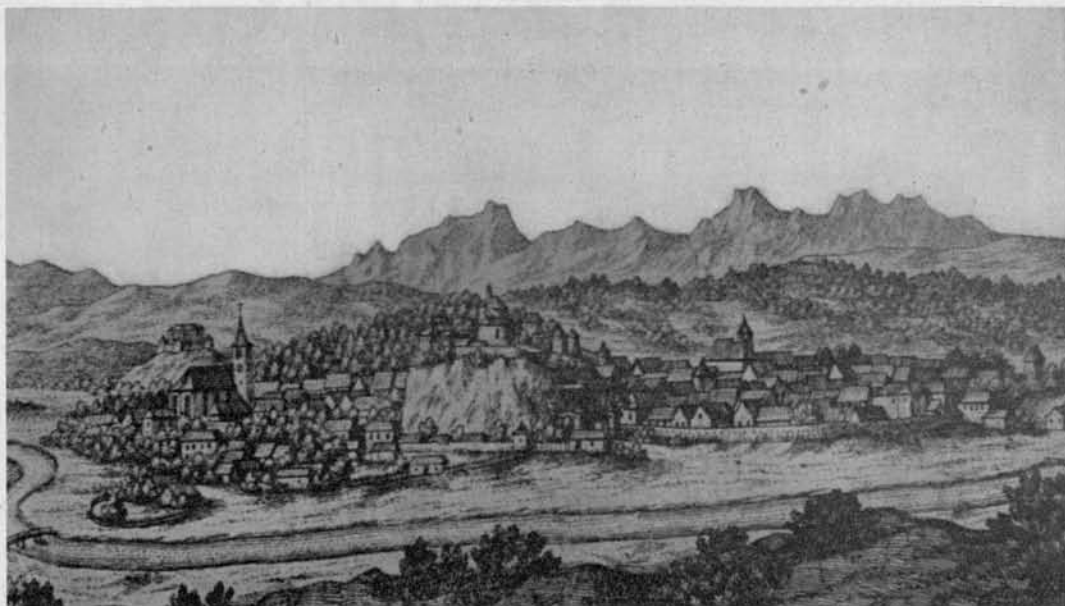
Pogled na Sv. Primoža

(dobro uro nad Kamnikom), staro gotško cerkev z znamenit. freskami

Panorama mesta Kamnika s Kamniškimi planinami v ozadju

Na levi strani je videti gradič Zaprice, nato župno cerkev, nad njo Zale, dalje na desno Mali grad in ob desnem robu samostan Mekinje.

Kamnik sredi sedemnajstega stoletja.

Grb mesta Kamnika

Mestne pravice je dobil Kamnik leta 1229., a tozadevna listina je zgorela.

Pogled na Kamnik leta 1868.

Na levi: „**Krvavo znamenje**“ pri vходу v Kamnik, postavljeno najbrž leta 1510. Tu je bilo morišče kamniške sodnije do XVII. stoletja.

Kamnik leta 1779. ob priliki velikega požara

Hišica v sredini (s stolpičem) je nekdanja kamniška mestna hiša. Slikar je neznan, slika se pa nahaja v zakalški cerkvi.

Razvaline na Starem gradu

Grad je bil v raznih dobah last grofov Ortenburških, Celjskih, Turjaških i. dr. L. 1572. je pogorel.

Anton Medved
znani slovenski pesnik, rojen leta 1869.
v Kamniku na Grabnu št. 11.

Pogled na glavni trg v Kamniku
Na levi frančiškanska cerkev s samostanom, v ozadju Kamniške planine.

Grad Zaprice pri Kamniku
v XVI. stoletju last grofov Lambergov, sedaj lastnina viteza Schneida.

Samostanska ulica
s frančiškansko cerkvijo (v ozadju Kamniške planine).

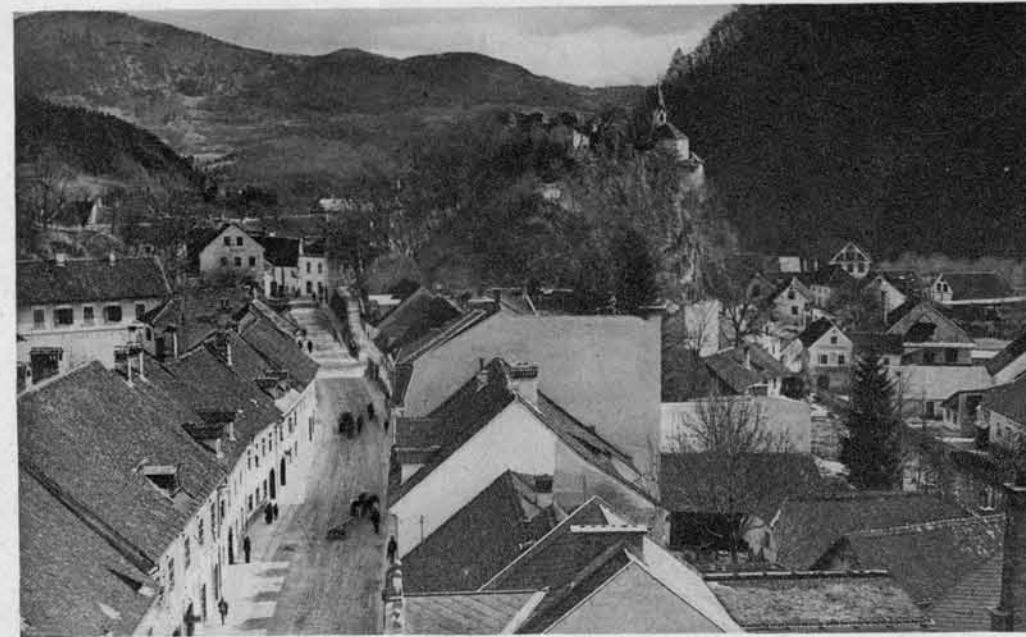

Slikoviti Kriški grad
pri Kamniku, nekoč last Turnov in Auerspergov,
danes je pa last baronice Apfaltrern.

Pogled na kamniško pokopališče „Žale“
kjer ležita pokopana pesnik A. Medved in zgodovinar J. Benkovič; pomemben je tudi
lepi kraljev kip na Vidičevi grobnici. Na desni nekdanji Smoletov gradič „trcturn“
imenovan. Na Zalah je stala baje že naselbina starih Slovanov.

Večino slik za to številko „Ilustr. Slovenca“ sta posnela

Pogled s „Šutne“ (kamn. predmestja) na Kamnik
z Mallm gradom v sredini.

Matija Koželj
znani kamniški cerkveni slikar,
oče akad. slikarja Antona.

Pogled na samostan v Mekinjaš (desno) pri Kamniku, ki je bil nekoč grad Mekinjskih gospodov, leta 1300.
ga je pa S. Gallenberg podaril redovnicam sv. Klare. Leta 1491. so ga porušili Turki, pozneje je bil pa zopet pozidan in v njem so živele
predvsem hčerke kranjskih plemičev, danes se nahajajo v njem ljudska, meščanska in gospodinska šola, ki jih vodijo uršulinke. Arhitekton-
sko znamenita cerkev hrani mnogo odličnih umetnin (Kremsler-Schmidtov veliki oltar!). — Leva slika nam kaže nagrobne spomenike rodbine
Gallenberg, ki se nahajajo v mekinjski cerkvi.

**Zimski motiv z izliva Nevljice v Kam-
niško Bistrico (v ozadju Mall grad).**

gg. fotograf Fr. Aparnik in trg. akad. I. Stergar, oba v Kamniku.

Pogled na vas Podgorje pri Kamniku
kjer sta bila rojena politik L. Svetec in pisatelj J. Ogrinc. Cerkev,
podružnica kamniške župnije, je bila sredi XVI. stoletja shajališče
kamniških luterancev.

Josip Nikolaj Zadnikar
veterinarski nadzornik in lastnik
znamenite umetniške in zgodovinske zbirke v Kamniku.

Rezbarije narodnega umetnika,
ki jih hrani Zadnikarjeva zbirka.

Omara maršala Marmonta, guvernerja francoske
Ilirije. Ta zgodovinska omara
je sedaj v Zadnikarjevi zbirki.

Pogled na Zadnikarjeve zgodovinske in umetniške zbirke
ki jih marljivo nabira že od svojih dijaških let dalje. — To je brezdvomno najbogatejši zasebni muzej v Sloveniji.

Dr. Ivo Šubelj
dvorni svetnik v p., naš delegat na pa-
riški mirovni konferenci in v komisiji
za koroški plebiscit.

Kamniški godalni kvartet
sestojč iz gg. Rusa, Vrančiča, Medveda in Savinška.
Kvartet je uspešno koncertiral že po raznih slovanskih
krajih.

Diploma častnega meščanstva
za kamniškega rojaka generala
R. MAJSTRA (delo M. Gasparija).

Kmetiški dom v kamniški okolici.

Znano kamniško pevsko društvo „LIRA“
(ustanovljeno 1882); naša slika kaže zbor ob njegovi desetletnici.

Orlovska in Orliška družina v Kamniku

Kamniški Orel je bil ustanovljen leta 1908. — Slika je bila posneta leta 1923, ob priliki blagoslovitve nove telovadnice. — Razen Orla deluje v Kamniku tudi katoliško Prosvetno društvo Kamnik.

Mesto Kamnik.

Postanek mesta Kamnik je staviti v začetek drugega tisočletja, ker se omenja Kamnik že leta 1140. kot trg. Tedaj je bil last grofov Weimar-Orlamünde. O kamniških meščanih pa se piše že leta 1229. Leta 1241. je obiskal Kamnik vojvoda Friderik Babenberški. Leta 1425. pa se je mudil v Kamniku cesar Friderik III.

Že v srednjem veku je bil Kamnik skoro najimovitejši izmed kranjskih mest. Imel je živahno trgovino, posebno z Benečijo, ter bogato, plodovito obrt. Mesto je bilo dobro utrjeno in ob turških vpadih na Kranjsko so se plemiči ter sosedni graščaki in drugi premožni stanovi zatekali semkaj kot v varno zavetišče.

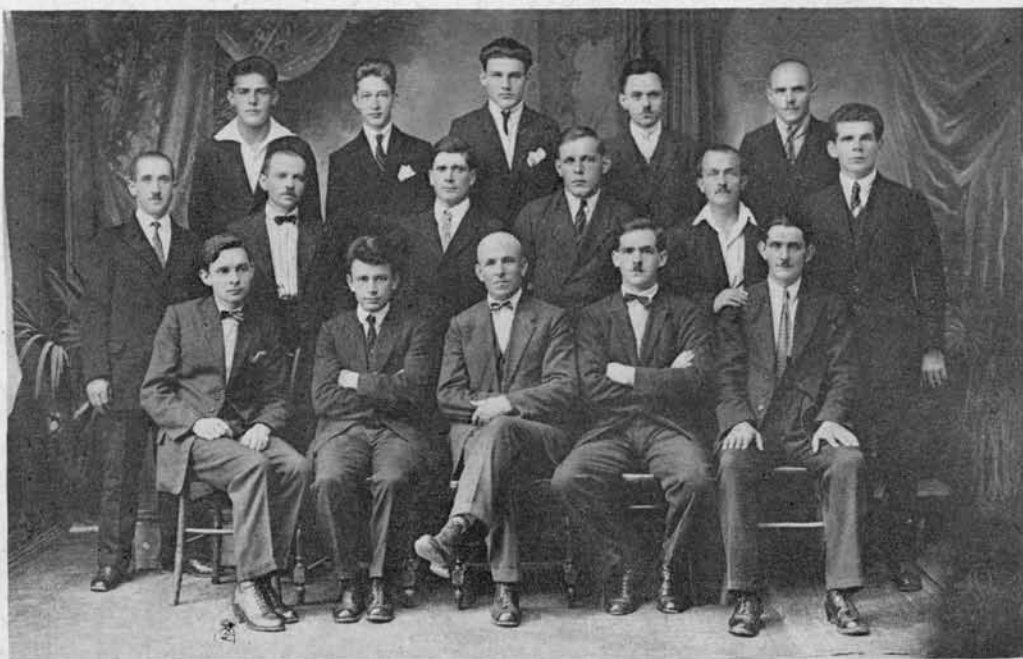
Kar je Bled za gorenjski kot — podoba raja, to je divni Kamnik s svojo slikovito, romantično okolico za kot pod Kamniškimi ali Savinjskimi Alpami in očakom Grintavcem (2560 m) — biser izmed manjših mest Slovenije.

Kamnik je kot zadnja postaja lokalne železnice (kamniške) izhodišče za nebroj gorskih tur, saj leži vprav na pragu Kamniških planin. Ima alpsko podnebje in čist zrak ter je tudi zaradi svoje divne okolice krasno letovišče. Časih je slovelo tukajšnje Praschnikerjevo vodno zdravišče po Kneippovem načinu. Sedaj se to preziduje v sanatorij usmiljenih bratov.

Takoj ob vhodu v mesto od juga, stoji na levo nad železniško progo na strmem skalnatem griču lep, slikovit grad Zaprice, nekdanj posest Lambergerjev, sedaj viteza Schneida. Za gradom so za sprehode divne gozdne partije. Zaprice so imenovane po zaporih, ki se nahajajo pod gradom že iz 16. in 17. stoletja in ki so izklesani v masiv laporja. Domneva se pa tudi, da izhaja ime od tega, ker zapira gradič dohod v mesto, ki je bilo obdano z močnim zidom. Sredi mesta stoji na otoku podobni pečini trojna malograjska cerkva, sestojeca iz spodnje, srednje in vrhne kapele. Glavni vhod je v srednjo z zanimivim romanskim portalom. V cerkvi so slike in sklepi kamni iz gotske dobe. Na drugem južnem koncu skalnatega griča pa je razvalina nekdanje utrdbe Malega gradu. Krasna je od tukaj panorama tako na mesto kot na Kamniške planine in na jug proti Ljubljani. Proti severozapadu onstran glavne ceste — Samčevega predora — je grič oziroma holmec Žale s Smoletovim gradičem in mestnim pokopališčem okoli cerkve sv. Jožefa. Tudi od tu je krasen razgled na Alpe. Na vzhodu je zavarovano mesto s strmo, 60 m visoko pečino, iznad katere štrli razvalina Starega gradu.

Mesto šteje 2240 prebivalcev, je sedež poglavarstva, sodnije, dekanije in frančiškanskega samostana. V mestnem okolišu je velika smodnišnica, tvornica kovinskih izdelkov »Titan«, tiskarna ter močno razvita lesna industrija. V mestu je več kulturnih društev: »Društvo Kamnik«, Orel, delavsko pevsko društvo »Solidarnost« i. dr. Katoliška društva imajo svoje prostore v lepem Društvenem domu. Mnogo je tudi prav dobrih gostiln, kavarn in prenočišč. V bližnjem uršulinskem samostanu v Mekinjah je dekliška osemrazredna šola s penzionatom in zanimivo, lepo staro župno cerkvijo.

Vsak turist, ki se poda v Kamniško Bistrico in po nji na Kamniške Alpe v poletnih mesecih, se začudi nad množino lepih bukovih drv in nad skladi smrekovih hlodov, zloženih v Stahovici. Ves ta les je letni deputat kamniških meščanov t. zv. meščanske korporacije), katerih last je vsa Bistriška dolina ter skoro vse pobočje Kamniških Alp tostran gorskih

Delavsko pevsko društvo „Solidarnost“ v Kamniku

s pevovodjo Fr. Vidmarjem v sredini.

vrhov. To posestvo je ponos pa tudi temelj vrednosti kamniških meščanskih hiš.

Pa še nekaj zanimivega ima Kamnik. To je mali muzej ali zbirka, ki je sicer zasebna last vet. nadzornika Jos. Nik. Sadnikarja, vendar je interesentom dostopna. Lastnik je nabiral že izza svojih dijaških let zgodovinske, umetniške in folklornozanimive predmete ter tako rešil mnogo domačega gradiva pred izgubo ali ugonobljenjem. Hrani se tu unicum Jugoslavije, Jurij Dalmatinov »Pentateuh« iz leta 1578., ki je prva slovenska knjiga, tiskana v Ljubljani (tiskar Janez Mandelc). Med drugim se nahaja v bogati zbirki vse slovensko sveto pismo Dalmatinovo iz l. 1584., krasna prva izdaja Valvasorja iz l. 1689., najlepše zlate vezenine kranjskih avb. pasovi, stari ženski nakit, omara francoskega maršala in guvernerja Napoleonove Ilirije, Marmonta, Napoleonov grb, kakršnega je moral imeti vsak mair-župan na svoji hiši, kovinast grb Petra Zrinjskega, bana Hrvatske itd. Vidiš mnogo starih majolik, porcelana najboljših znamk, opravo šestih sob starinskega izvora, zbirko starih novcev, pip, izprehodnih palic, ur, združnih vrčev itd., itd. Tudi več pomembnih portretov, izmed katerih je zlasti dragocen prvi avtoportret mojstra Meštrovića. Toliko častitih starin, toliko priče naše zgodovine in kulture ne najdeš daleč na okoli.

*Usnehi z oglasom
dosežete v najboljšem
dnevniku „Slovenec“!*

